

آقای حسن روحانی برای کمپین خود رنگ "بنفش" را برگزیده است، که امیدوارم ایشان از سوی نظام به سمت ریاست جمهوری منتصب نشود، زیرا که دیری نخواهد پائید که ملت ایران، رنگ "بنفش" را برابر با واژه های اعدام و شیون و مرگ خواهد ساخت - زیرا که ویژگی نظام استبدادی، خون و خشونت است و مهم نیست که کدام جناح دولتی بر سرکار آورده شود. بهر روی، بی گمان هیچ رنگی ایرانی تر از "رنگ بنفش" وجود ندارد، زیرا که از نوآوری های ایرانیان باستان و در فرهنگ ایران-باستان جایگاه ویژه ای داشته است که مسلماً با فروپاشی نظام غوغاسالار مذهبی روضه خوانان و آزادی ایران و برقراری یک نظام ملی، آزاد، سکولار و مردمسالار بار دیگر به ایران باز خواهد گشت.

گزینش رنگ ها در فرهنگ های گوناگون جهان رابطه با روحیه و روان مردم دارد[۱]، که در گذار زمان، رنگ ها در فرهنگ ها و ملت های جهان جایگاه ویژه ای برای خود پیدا کرده اند. اگر یک ملت یا فرهنگ باستانی، نیرومند، پویا و فراگیر بوده است، رنگی ویژه ای را بگونه ای آگاهانه و رسمی ویژه خود می ساخته اند[۲]، از جمله ایرانیان باستان که "بنفش" را رنگ شاهنشاهی و "سپید" را رنگ دین ساخته بودند.

در هر روی، کسی مدعی نمی شود که یک "رنگ" انحصاری و کسی پروانه بکاربریش را ندارد جز آن فرهنگ یا ملت، از جمله بنفش که بیش چندین هزار سال در فرهنگ ایران باستان جایگاه ویژه ای داشته است - ولی - به همان رسم و شیوه، نبایستی اجازه داده شود که یک رنگ را سیاستمدار، دولت یا جنبشی، بویژه آنکه با ارزش های ایرانی و تاریخ و فرهنگ باستانی ایران در تضاد است، بنام خود ضرب و منحصر بخود سازد.

ولی چرا از 'بنفش' رنگی ایرانی تر وجود ندارد؟

رنگ بنفش در زمان هخامنشیان را از لاک یک "صدف فری" بنام *trunculus Murex* می گرفتند، که ویژه پوشاک شاهنشاهان (امپراتوران)، خاندان شاهنشاهی، ساتراپ ها [۳]، بلندپایگان کشوری و لشکری و نیز نیروهای ویژه همچون گارد جاودان بوده است. [۴] بی گمان رسم بنفش پوشی از کورش بزرگ آغاز شده است و گزنفون در کورش نامه می نویسد که پوشاک و سراپا به رنگ بنفش بوده است. [۵] این رنگ بخاطر آنکه رنگ پوشاک طبقات بالای شاهنشاهی هخامنشی بود، زمانی نگذشت که به نام های "بنفش شاهی"، "بنفش سلطنتی"، و "رنگ شاهنشاهی" در جهان نامی شد. این رسم پس از سقوط هخامنشیان همچنان ادامه پیدا کرد.

پس اشغال ایران بدست مقدونیان، اسکندر همانند شاهنشاهان هخامنشی، پوشاک و شلی برنگ بنفش بر تن می کرد. [۶] حتی براساس مدارک و مستندات تاریخی پس از اشغال کاخهای شوش و تخت جمشید، بیش از ۲۰۰ تن رنگ بنفش به مقدونیه فرستاده شد که تا زمان رومیان هنوز بازمانده و مورد بهره وری قرار گرفته بود. [۷] چون رنگ بنفش، رنگ ویژه و منحصر پادشاهی، سلطنت و قدرت بود، رومیان به تبعیت از شاهنشاهان هخامنشی شلی بنفش رنگ *Robe Purple* بتن میکردند که تا به امروز این رسم در بین خانواده های سلطنتی اروپایی همچون انگلستان رواج دارد. پارچه تاج و شل سلطنتی ملکه انگلستان به همان رسم و شیوه ایرانی، رنگ بنفش است!

رنگ بنفش نیز زمینه درفش کاویانی بوده است، که نشان می دهد این رنگ در زمان دو دودمان شاهنشاهی اشکانی و ساسانی جایگاهی ویژه و ارزش خود را همچنان نگاه داشته و مانند گذشته رنگ ویژه شاهنشاهان و پادشاهی بوده است! در شاهنامه چندین بار بدان اشاره شده است:

فروخت زو سرخ و زرد و بنفش

همی خواندش کاو انی درفش

همه پشت پ لان به رنگ ن درفش

پ اراسته سرخ و زرد و بنفش

کی ش ر پ کر درفش بنفش

درافشان گهر در م ان درفش

به گرداندرش زرد و سرخ بنفش

ز هر گونه ای برکش ده درفش

برفتند با کاوانی درفش

ز تَغ دِل ران هوا شد بنفش

به گرد اندرون با درفش بنفش

به پای اندرون کرده زرنه کفش

هم میهن پیش از آنکه رنگ بنفش ایرانی را اسلامی سازی، به تاریخ باستانی و پر افتخار آن نظری افکن!

شاپور سورنپهلو

روز سروش از ماه خرداداد سال ۳۷۴۹ بهدینی

۵ ژوئن ۲۰۱۳ ترسایی

بُن مایه ها و پانوشته ها

---

۱ – Charles A. Riley, “Color Codes: Modern Theories of Color in Philosophy, Painting and Architecture, Literature, Music, and Psychology”. Hanover (1995), p. 307.

۲ – Madden, Thomas J.; Hewett, Kelly; Roth, Martin S. [2000], Managing Images in Different Cultures: A Cross-National Study of Color Meanings and Preferences, Journal of International Marketing, Vol. 8, No. 4, USA, 2000, pp. 90-107

۳ – Elspeth R. M. Dusingberre, "Empire, Authority, and Autonomy in Achaemenid Anatolia", (2013), p.204

۴ – Jim Hicks, "The Persians (Emergence of Man)", (1976), p. 143

۵ – <http://www.iranicaonline.org/articles/clothing-ii>

۶ – Ruth Sheppard, "Alexander the Great at War: His Army – His Battles – His Enemies", (2008), p.40

۷ – <http://www.caais.com/soas-cais/History/AchaemenidMilitaryEquip/hakhamaneshian/>

۷ – Jim Hicks, "The Persians (Emergence of Man)", (1976), p. 143

□